

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA
AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-
többesről közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **BETEGH PÁL** könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő intézete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
és hirdetések küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10.489 sz.

A székelykereszturi tanító-képezde ügye.

Székelyudvarhely, február 6.

Csodálatos hír érkezik Marosvásár-
helyről. Nem kevesebb amit az ottani ta-
nács akar, mint az, hogy a székelykeresz-
turi tanítóképezde helyeztessék át Maros-
vásárhelyre. Reméljük, hogy ez a terv
megmarad jámbor ohajtásnak.

Miért akarják ezt Marosvásárhelyen,
kérdéznéd nyájas olvasó? Kinek fejében
szülemlenek meg az ilyen gondolatok, me-
lyek legjobb esetben is csak arra alkalma-
sak, hogy némely ember indokolatlan akarni
vágyását elégtessék ki? Bizonyára valamelyik
városi fogalmazó ur üres óráiban fundálta
ki ezt a tervet, reményében annak, hogy
az államtitkárrá lett főispán jóvoltából csak
ugy fog esni a manna az égből, mint egy-
kor régen, Palesztinában, a zsidók vándor-
lása idején.

Hanem egynémely kifogásokról és aka-
dályokról megfeledezett a terv szerkesz-
tője, miként megfeledeznek az ember álmá-
ban a lehetőségről s mohón nyújtja ki ke-
zét a csillogó aranyak után.

Hadd lássuk csak ezt a dolgot köze-
lebbről, talán lesz egy kis időnk a meg-
beszélésre, mielőtt a marosvásárhelyi urak,
— se szó, se beszéd — bekasszálják töl-
lünk ezt az intézetet.

Mindenek előtt becses figyelmébe ajánl-
juk a marosvásárhelyi uraknak és minden-

kinek, akiket illet, hogy ebbe a kérdésbe
még beleszólása lehet nemcsak az érdekelt
község és város közönségének, hanem az egész
székelységnek is. És ezt különösen hang-
súlyozzuk. Beleszólása lehet pedig azért,
mert a székelysége és ennek keretében
vármegyénk közönségére nézve nem lehet
közömbös az a centralizáló törekvés, mely
egyre hatalmasabban kezd a székelység
egyetemes érdekeinek rovására és Maros-
vásárhely javára érvényesülni.

Hát jöjjünk tisztába egyszer azzal a
kérdéssel, hogy Marosvásárhely nem a Szé-
kelyföld fővárosa. Ez az állítás csupán fik-
ció, mely sem történelmi, sem geográfiai,
sem közgazdasági igazságon nem alapul.
Ép oly kevésbé székelyfőváros Marosvásár-
hely, mint amilyen kevésbé központja a
Székelyföldnek s mint amilyen kevésbé szé-
kely. Méltóztassanak belátni, hogy a szé-
kelyfőváros címének igényével magához vont
számtalan intézménynek akció képtelensége
csupán azon az okon alapszik, mert Ma-
rosvásárhely egyáltalán nem alkalmas köz-
pontja — a Mezőségen kívül — Erdély
egyetlen vidékének sem.

Ezért nincs kellő eredménye a szé-
kelyföldi miniszteri kirendeltségnek, ezért
nincs kellő prosperáló ereje a kereskedelmi
és iparkamarának. Ellenben Székelyudvar-
hely az ő központi fekvésével azért volt
anyavárosa, történelmi és közgazdasági köz-
pontja a Székelyföldnek, mert erre predes-
tinálta geográfiai helyzete és lakosságának
tösgyökeres székelysége.

Ezért lett Székelyudvarhely az ő há-
rom középiskolájával, felsőleányiskolájával,
valamint kö- és agyagipari szakiskolájával
s még a többi intézeteivel Erdély keleti
részének tanügyi központja is.

Ennek az átlátásához nem kell nagy
tudomány. Tessék elővenni a térképet, tes-
sék utána nézni, vajjon micsoda alapon
foly a centralizáció Marosvásárhely érdeké-
ben, holott kívül esik a székely érdekek
körén és tőlünk kivüleső, szűkebbkörű vi-
dék idegen érdekeit képviseli.

Annak a tanító-képezdének itt kell ma-
radnia Székelykereszturon. Elkönfiskálni a
szerzett jogokat, csupán azért, hogy Maros-
vásárhely egy új középülettel szebb s a
tanügy egy intézmény életrevalóságával sze-
gényebb legyen — nem lehet.

Marosvásárhely és vidéke mit sem ve-
szít a jelenlegi állapot fenntartásával. Annak
a vidéknek igényeit teljesen kielégítik a
kolozsvári és székelykereszturi tanító-ké-
pezdek. De veszít a Székelyföld az áthe-
lyezéssel s ez a veszteség sokkal mé-
lyebbre vágó, sokkal fontosabb, semhogy a
fölött napirendre térve, a könnyelmű akar-
nokság pusztításainak utat engedhetnének.

Nekünk székely tanítókra van szüksé-
günk. Nem szabad elzárunk az utat mes-
terségesen a székely fiúk elől, kik az áthe-
lyezés révén kiesnének a tanító-képző kö-
réről, hogy helyet adjanak a marostorda-
megyei, nagyrésztben nemzetiségek által sza-
turált ifjúságnak.

Egyébként is egy tanító-képző mindig

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRCÁJA.

Egy kis kékharisnya.

— A „Székely-Udvarhely” eredeti tárcája. —

Irta: E. Keményfi Katinka.

A jog- és igazságérzet fejlettségének fokát
tekintik a jogászok mértékül, mikor egy nemzet
erkölcsi színvonala felett itéletet akarnak mon-
dani és igazuk is van.

Két hitvány kis nyomtatott írás fekszik előt-
tem a letűnt század elejéről, mely ellenállhatat-
lanul ingerel egy kis boncolgatásra a száz eszten-
dős és a mai igazságszolgáltatás kérdésében.

Nem az az emészthetetlen jogbölcselet járja
át agyamat, amellyel megboldogult Schnie-
rer Aladár és a még boldogan élő Pikler
Gyula rettentgette a szigorlatok félelmét álló jo-
gászokat, hanem csak amolyan tudatlan, egy-
szerű, de egészséges paraszt-bölcsesség az, mely
gondolataimat foglalkoztatja, és dacára, hogy én
nem tudom, mekkora nagyank tartják jogászaink
a száz éves haladást pl. a büntetőjog tekintet-
ben, csak annyit tudok, hogy a mindenáron javító
humánus intenciót a szentimentalizmus vesze-
delme fenyegeti s a be-, vagy be nem számít-
hatóság kérdése olyanná kezd fajulni, hogy laikus
ésszel kedvünk kerekedik fölvetni a kérdést: vaj-
jon a törvényszéki orvos-szakértő, akinek szava
döntő támaszpont bizonyos bűnügyekben, avagy
az a bírói kar, amely ítélt, vagy pedig egyáltalán
most már az esküdttörbíróság tagjai — beszámítható

állapotban vannak-e? Ismétlem: dacára, hogy
én a jogfejlődés történetét egyetemi doctrinairiá-
val kevésbé ismerem, az én boncolgató eszemmel
azt látom, hogy a jogérzet nem igen fejlődött,
ami tulajdonképpen az igazságszolgáltatás egyet-
len fő- és nemes célja volna, hanem fejlődött a
törvény, tehát az eszköz. Nagyon nőtt a fa, amely
elzárja előlünk az erdőt.

A törvény fejlődése pedig fordított arányban
áll a jogérzet fejlődésével, mert éppen a jog- és
jogerzet sokoldalú megsértése fejlesztette és fej-
lesztte a törvényt.

Ha a jogérzet fejlett volna, nem volna
szükség a raffinált törvénycikkekre, de éppen a
jogsértések sokfélesége és raffináltsága hozta létre
azt a rengeteg sok paragrafust és egyúttal azt a sok
rabulistát is, kik a páragrafusok egérutáiban ka-
lauzolják a jogérzet hiányában tapogatózó egoista
tömeget. Mert minden paragrafus mellett ezer
egérút van, melyen a jogsértő szépen kibújhatik.

A jogbölcselet nehéz tudomány, száraz
tudomány, ezt mondja a bukott jogászyerek, aki-
nek a fejét Pikler megropogtatta.

Lehet, hogy úgy is van. Bizonyítják azok az
olvasók is, kik már ezt a tárcát is lecsapták s
nem olvassák tovább, pedig ez még csak annyit
említ, hogy van a világon jogbölcselet. Nem tu-
dom tehát, mennyire van igazuk a bukott jogá-
szoknak és mindazoknak, akik az észjog és jog-
bölcselet tanszéke ellen esküdtek, de hogy min-
den módot el kellene követni a jogérzet fejlesz-
tése tekintetében, mert e részben csehül állunk,
az bizonyos. Hanem abban igazuk van a jogá-

szoknak, hogy ezzel nem az egyetemeken kel-
lene először találkozni és megismerkedni, hanem
már az alsóbb iskolákban!

Most veszem észre, mennyire elárultam a
fejletlen jogérzetemet, mikor nőhöz nem illő thé-
mát harácsolok el olyanok elől, akiknek neve
előtt Dr áll. Ez elég jogbitorlás, igaz.

Nem is ez volt a célom.

Két kis százesztendő írás bemutatása s
azok felett való asszonyos, tehát felületes eltűnő-
dés. Az egyik szószerint így hangzik:

„Személyes Le-írása.

A Kolozsvári Fogházból Április 28-kára
viradólag 1807-ben tsalárdul fel-tsalt feles adós-
ságokért rabságban volt Száva Susannának,
volt Patikárius Szóts Sámuel Házás Társának.
Kiis kerek telyes ábrázatu, valamennyire szeplős,
nehány himlő helyes, meg-lehető nagyságu
sötét kék szemei, gesztenye szín hajú, és szem-
öldökü, inkább tompa és hajlott orru, meg-le-
hető nagyságu szája, ritkás nagy fogai vagynak,
kiseded, tömöt Termetü, mint egy 30. Esztendő,
szökött-el Czondrába, piross Tsizmába, fejer
keszkenővel bé-kötte, melyeket egy más Rab-
Aszszonytól lopott el; de el-vitte magával tulaj-
don ruháit, úgy mint: egy Tsipkés Magyar-Főkö-
tőt, Paputsat, Strinlit, karton fersinget, Kar-
széklit és más tisztéséges ruhákat. Beszél Ma-
gyarul és Oláhuul, sebess a' beszéde, és hangas;
igen tsinos maga alkalmaztatása vagyon, és
vásott természetével éppen ellenkező magavise-
lete; egy hirtelen tsalárdságáról még tsak

jobb helyen van a községben, mint városban. Nem urfiakat, nem városi gavallérokat, hanem néptanítókat kell ott nevelni, kik nevelésük első pillanatától kiképeztetésükig együtt élnek a néppel, ismerik annak gondolkodását — és főleg olyan igények körében élnek, melyek nem emelik fölül a néptanítók szerény viszonyain.

Erre a célra pedig Székelykeresztur nemcsak, hogy megfelel, de a legalkalmasabb is. *Eötvös József báró bizonyára tudta mit csinál, mikor személyes tapasztalata alapján Székelykereszturra jelölte ki a felállítandó tanító-képző intézet székhelyéül.*

Az áthelyezés tehát jámbor ohajtás fog maradni, mert nincs egyetlen indok sem, mely kellő súlytal eshetné a marosvásárhelyiek mérlegébe. Hisszük, hogy a miniszteriumban meg lesz a kellő körültekintés és nem fognak szolgálatába állani egy olyan rendszeres törekvésnek, mely a mi érdekeink cégére alatt centralizál, hogy ezzel csapást csapásra mérjen épen a székelység jól felfogott érdekeire. **T-y.**

Egyházi élet.

Építünk Székelyudvarhelyen templomot! A közművelődés oltárán Isten dicsőségére áldoz, ki a Székelyudvarhelyen építendő unitárius templom költségeihez hozzájárul. Az egyházközség előljárósága a következő kegyes adományokat vette és hálás köszönettel nyugtázza. Tibáld Józsefné és Nagy Benedek Andrásné gyűjtőívén adakoztak H.-Ujfaluban a) pénzben: Tibáld Józsefné 2 K, Pálfi Andrásné 1 K, Birtalan Jánosné 40 f, Vas Elekné, Birtalan Rebeka 20—20 f, b) gabonában: Nagy Benedek Andrásné, felső Benedek Istvánné, Sikó Andrásné, Sikó Elekné, Birtalan Albertné, Benedek Józsefné bíró, Barta Péterné, Soós Elekné 1—1 K, Cseke Józsefné, Dakó Ferencné 75—75 f, Albert Ferencné, Krespi Károlyné 60—60 f, Fekete Mihályné, Sikó Lajosné, Soós Dánielné, Egyed Józsefné 50—50 f, Benedek Józsefné belső, felső Benedek Andrásné, Balog Istvánné, Cseke Andrásné, ifj. felső Benedek Andrásné, Albert Domokosné, Albert Mihályné, Godra Istvánné, Dakó Jánosné, Máté Rózsi, Takó Imréné, Benedek Istvánné, Birtalan Domokosné, Varga Józsefné, Albert Lajosné, 37—38 f, Dakó Andrásné, Birtalan Dénesné, Pálfi János, Bogdán Györgyné, Birtalan Zsigáné, belső Benedek Andrásné, Nago Dakó Andrásné, Benedek Albertné, Benedek Andrásné, Birtalan Mihályné, László Józsefné, Balog Juliska, Birtalan Andrásné, Elekes Ferencné, János Istvánné, Dakó Istvánné,

gyanítani sem lehet, ditsekedőleg szóll feles Jóságairól, melyeket még nem is bír, nevezetesen a Száva Familia örökségeiről, 's ezen állatásával tsalt sok pénzt képzelt Jóságaira; a kereskedésről is sokat beszéll, ezekről álmodozik. Kiis, ha meg-tanáltatik, fogattassék-el, és jó őrizet alatt ide Kolosvárra-kisértessék".

A másik 1802-ben kelt:

"A' tapasztalás által bizonyítván az; hogy a Gonosz-Tévők meg-bélyegzésének eddig gyakoroltatott módja nem felel-meg minden tekintetben a' maga tzéljának, erre nézve az eddig való helytet a' következő mód rendeltetett; hogy tudniillik a' Bünösnek a' bélyegzendő helyen holt szénnel Akasztó-Fa rajzoltatván, ezen rajzolatnak nyomán Hóhér által mint-egy olyan forma éles vas veretettessék Fa-ütegetővel eléendő mélyiségre, a' Gonosz-Tévő azon Tagjára, melly a' bélyegzésre ítéltetett, mint a' milyennel a' Lovakon szoktanak eret vágni, 's az ilyen formán ki-szurkált Akasztó-Fa hely leg-ottan dörgöltessék Puska porral, arra szorgalmatosan vigyázzván; ne-hogy az irt vasnak igen mélyen való bé-veretése által a' Bélyegzendőnek tsontya meg-sértessék, vagy valami szükségtelen mély Sebe ejtessék."

Ami legelső sorban szemünkbe ötlük, az a rendkívüli haladás a humánus felfogásban és érzésben, mely a most száz év után divó büntető rendszert a régítől megkülönbözteti; ami nagyon szép és helyes dolog, mert szívesen hajlunk azon nézet felé, hogy a büntetésnek csak addig lehet jogosultsága, ameddig az javító hatást gyakorolhat.

Benedek Jánosné 26—26 f, özv. Dakó Andrásné, Albert Andrásné, Egyed Gergelyné, Godri Jánosné, 13—13 f. értéket. Együtt 25 K 90 f. Az I—XXIX. közlemény összege 5167 K 57 f. E közlemény összege 25 K 90 f. Összesen 5193 K 47 fillér.

Az 1903. évi vármegyei költségvetések tárgyában körrendeletet bocsátott ki a belügyminiszter, amelyben konstatálja, hogy az 1903. évi állami költségvetés az országgyűlés által le nem tárgyalatván, a vármegyék költségvetései sem nyerhetek törvényhatósági jóváhagyást. E miatt a vármegyék kénytelenek voltak múlt évi háztartásukat az 1902. évi költségvetés szerint vezetni. Kijelenti a miniszter, hogy az állami javadalmazás terhére kérelmezett hitelemeléseket, amennyiben azok az 1902. évi megyei költségvetés keretét túlhaladják, nem mint a jövőre előirányzott többszükségleteket, hanem a tényleges állapotnak megfelelőleg a lefolyt költségvetési év lezárásával igazolt tényleges többkiadásokat fogja elbírálás alá venni s azokat érvényesíteni és kiutalni.

Irodalom.

Az „Érdekes Könyvtár“ szépirodalmi havi folyóirat, mely már első januári füzetével is magára vonta a közfigyelmet, most megjelent februári füzetében újból, nagy lépéssel haladt előre célja felé. Minden betűje — elsőtől az utolsóig — magyar író munkája; számüzeve vannak belőle a külföldi selejtes regény- és elbeszélés-fordítások, s a legkiválóbb magyar írók legjobb munkáit adja a közönség kezébe. A füzet páratlanul gazdag tartalmából kiemeljük Eötvös Károly „Kétbíró kutja“ című remek elbeszélését, mely egyike a legkiválóbb, legzamatosabb, tösgyökeres magyar nyelvezettel megirt novelláknak. Magyar a levegője, magyarok az alakjai Gárdonyi Géza „Kétféle nőta“ című novellájának is. A nagynevű szerző ebben is csillogtatja hasonlithatatlan magyaros irányát, páratlanul kedves humorát. Belső értékre nézve méltán sorakozik az előbbi kettőhöz Jakab Ödön „Vulkántulajdonos“ című elbeszélése, kedves, derűs milieujével és elsőrendű munka Szabó Endre „Vándorló uraság“ című életképe is; köztünk él s rendkívül éles megfigyelőképességgel megrajzolt alakjait a jóízű magyaros humor derűje aranyozza be. A költsézetet Dalma György, a Kisfaludy-társaság kiváló tagja képviseli. Ezeken kívül nagyon érdekes az ismeretterjesztő apróságok rovata, ugyszintén az „Érdekes Könyvtár“ speciálitása, a rejtvénypályázati rovat is. Speciálitásnak nevezük, mert csak ez a lap nyújtja olvasóinak azt a kedvezményt, hogy kivétel nélkül, minden egyes rejtvénymegfejtőnek egy szépirodalmi művet ad jutalomképen. A dús-gazdag tartalom és rendkívüli előnyök mellett a folyóirat előfizetési ára példátlanul olcsó; negyed-

A megtorló, boszuálló büntetést elítéljük.

Ámde az emberies, nemes vívmányai a modern büntető rendszernek csak akkor szereznének nekünk igazi lelki gyönyörűséget, ha ezzel szemben minden tétlen a bünesetek csökkenését, a jog- és igazságérzetnek minden társadalmi rétegben hovatovább mélyebben gyökerező fejlődését észlelhetnők.

De ezt épen nem mondhatjuk.

Mert nemcsak a legalsóbb néposztályokban, hanem a felsőbb társadalmi rétegekben is veszedelmesen szaporodnak a bünesetek s ebben a nők majdnem oly nagyszámmal szerepelnek, mint a férfiak.

Ennek okát azonban távolról sem hárítjuk egészen az igazságszolgáltatásra, hanem elsősorban a múlt, a közelmúlt és a jelen meg nem felelő nevelési rendszerére; főképp a népnevelésnek, kivált helyenkint és nagyvidékenkint bünösen elhanyagolt voltára, no meg a felsőbb körök nevelésének ferdeségére.

Ami az igazságszolgáltatásban ma a laikus szemlélt meg nem nyugtatja, az nem a bünösökre kiszabott büntetések alkalmazásának talán mennyiségében vagy módjában rejlik, hanem inkább a bünösség kipuhatólása, a bünösség megállapítása körül követett eljárásokban, melyek kivált újabb időben, igen sok esetben a figyelemmel kísérelő társadalmat egész összességében rosszul eső, meg nem nyugtató érzésre, helytelenítő állappontra hangolta.

Hogy a társadalom hallgatag itéletének, az általános jogi közérzetnek mi és mennyi köze van az igazságszolgáltatás bírálatásához, azt legfényesebben illusztrálja az új bünvádi perrendtar-

évre csak egy korona, mely összeg az „Érdekes Könyvtár“ kiadóhivatalába (Budapest, V., Kálmán-utca 2.) küldendő. Nagyon ajánljuk a pártolásra méltó, előkelő színvonalu, hazafias vállalatot olvasóink figyelmébe.

Külömfélék.

Köszénbánya Udvarhelymegyében.

A székelyföldi kirendeltség figyelmét magára vonta a máréfalvi kőszéntelepről, lapunk egyik korábbi számában irt cikkünk és felelős szerkesztőnkhez a következő levelet intézte:

A „Székely-Udvarhely“ 1903. évi december hó 31-iki 104. számában azt olvasom, hogy Máréfalva község határában gazdag kőszéntelepet találtak a kutató székelyek s hogy erre nézve a t. kiadóhivatal ad közelebbi tájékoztatást.

Mint a m. kir. földművelésügyi miniszterium székelyföldi kirendeltségének vezetője, természetesen a legmelegebben érdeklődöm emez ügy iránt s tisztelettel arra kérem a t. kiadóhivatal, méltóztatassék velem közölni, miben áll e kőszéntelepdolga s mik volnának a legközelebbi teendő a kőszéntelepfeltáráására.

Kiváló tiszteletem nyilvánítása mellett vagyok. Marosvásárhelyt, 1904. január hó 19-én.

Dr. Kócs Mihály.

Lapunk felelős szerkesztője, tekintettel az ügy fontosságára, sietett megadni a szükséges felvilágosítást s e tárgyban az alábbi választ adta, melyet közérdekű voltánál fogva kivonatosan szintén közreadunk:

„50 zártkutatómáni kör van törvényesen biztosítva 1904. évi szeptember 18-ig az 1903. évi 30,237. sz. kutatási engedély alapján. Az eddig szabályszerűleg tárnázott szénréteg vastagsága 15 cm.-től fokozatosan és megszakadás nélkül 60 cm.-ig emelkedett 50 méternyi kutató tárnahajtás után. Ugyanezen tárnában még több vékonyabb szénréteg (zsinór) mutatkozik. Sőt egy helyen 180 cm. vastag tömeg is fordult elő. Ezeknél sokkal mélyebben (20—40 méter) fekvő vékonyabb és vastagabb rétegek is vannak. Az 50 kör területén feltalált nagyszámu rétegek azonos központos düléssel mind egy tömeg felé vezetnek. A 16 székely földművesből álló társaság vezető elnökéül Ajtai János homoródalmási papot kérte fel. Az eddigi készpénz, kézi munka és anyag kiadások körülbelül 20,000 K-t tesznek. Ennélfogva tehát a szükös anyagi viszonyok között élő székelyek további költsékezést tenni képtelenek.

A társaság ily körülmények között, sem mély

tás szelleme, melynek épen az esküdtbírósi intézménye egy hatalmas lépés arra, hogy bünesetek kiderítésénél a társadalom jogi közérzete is legalább részben megnyilatkozhatassék. Az ilyen igazságszolgáltatási rendszer társadalmi nevelő hatással bír és az általános jogérzet fejlesztésére jótékony hatást fog gyakorolni.

Kezdetben ugyan az a skrupulózitás gyötörte a fejlettebb jogérzettel bíró közönséget, hogy vajjon a mi társadalmunk jog- és igazságérzet, önzetlen ítélőképesség tekintetében eléggé érett-e már arra, hogy ítélőbíróságok körébe, mint tényező, bevonassék?! . . .

Am ezen, magamfajta vasárnapi jogászok ne töprengjünk, hanem ehelyett térjünk vissza Száva Susannához, aki ha ezelőtt 100 esztendővel „tsinos maga alkalmaztatásával“ sok jámbor embert lépre csalt, feltéve, hogy Száva Susanna a letűnt század végén látott napvilágot: most bizonyára modernebb bünben, legalább is valami kaució szédelgési perben, vagy a párisi Humbert Terézéhez hasonló nagyszabásu becsapási perben volna deliquens, volna Budapesten 3—4 furfangosan összevásárolt emeletes háza stb., csak hogy mig 100 évvel ezelőtt piros csizmás, condrás paraszt rabasszonyokkal csukták őt össze, most ez a Száva Susanna szabadlábon járkalna s miután az orvosszakértők kisütnék róla, hogy néha fejfájása lévén, minden bizonnyal idegbajos, hiszterikus és kettős öntudatu teremtés, melyhez még valamelyik apai vagy anyai nagybátyjáról csak annyit kellene megállapítani, hogy pityizálni szeretett, akkor aztán kész volna a beszámíthatatlanság tényálladéka. És ha ez a Száva Susanna olyan gyenge teremtés volna, hogy az első kihallgatás alkalmával, a

furást, sem bányatelep adományoztatást kiesz- közölni nem tudván, a telepet eladóvá szeretné tenni, illetve már eladóvá is tette. Azonban ez- ideig még biztos bevétel nem jelentkezett. A leg- közelebbi teendő — így ismerve a viszonyokat — az lenne, hogy a Nagyméltóságú Földművelésügyi Minister ur a szükséges mélyfúrás eszközlése cél- jából egy szakembert hivatalból kiküldene s a fúrás eredményéhez képest konstatálna a körül- belüli szénmennyiséget. Így aztán a szén fajsú- lyának meghatározása után, igen könnyűvé válnék a székelyek boldogulása, mert részvénytársaságot, szövetkezetet azonnal lehetne alakítani és a kiak- názás teljes erővel kezdetét vehetné.

Végül pedig teljes tisztelettel hozom a ki- rendeltség tudomására, hogy bármely székely né- pünköt érdeklő ügyben a legnagyobb készséggel állok rendelkezésre s igen fogok örvideni, ha a legesekélyebb segítséget is nyújthatom a szé- kelység érdekében.

— **Kinevezés.** Hollaky Arthur, vármegyénk főispánja Szabó Endre zetelaki lakost fizetés nélküli közigazgatási gyakornoknak nevezte ki.

— **Esküvő.** Hanz Ignác helybeli szabó- mester tegnap délután vezette oltárhoz Pál Ró- zát, néhai Pál Dénes leányát.

— **Székelykeresztur a tanítóképezdeért.** La- punk első helyén bővebben megemlékezünk a székelykereszturi tanítóképezde áthelyezésének ügyéről. Ez a terv ugyanis szobakerült Maros- vásárhely legutolsó közgyűlésén s ott elhatároz- ták, hogy a tanítóképző áthelyezése érdekében küldöttséget menesztenek a közoktatásügyi minisz- terhez. Ez a küldöttség f. hó 7-én (tehát ma) fog tisztelegni Berzeviczy miniszternél, aki bi- zonyára megtalálja majd a visszautasításnak leg- kevésbbé fájdalmas, de eléggé érthető módját. Előre bocsátva, hogy a terv keresztülvitelében nem hiszünk s reméljük, hogy vármegyénk vezető emberei is ismertetni fogják illetékes helyen azon nyomós okokat, melyek a tanintézetnek jelenlegi helyén hagyását indokolják, közöljük azon távira- tot, melyet Székelykeresztur város képviselőtestü- lete, a hir első vételére, Bedő Albert orsz. képviselőhöz intézett: „Méltóságos Bedő Albert ny. államtitkár, orsz. képviselő urnak Budapest. Szám: 148-904. képv. A „Székely Tan- ügy” legutóbbi számának közleménye szerint f. hó 7-én Marosvásárhely küldöttségileg kéri a tanító- képezde oda leendő áthelyezését. Kérjük méltosá- godat kegyeskedjék az egész kerület és községnek ezen közismert, nagyfontosságú létkérdésében il- letékes helyen magas befolyását sürgősen érvé- nyesíteni és lehetőleg még a tanítóképző átvitele iránti ígéretnek kijelentését is ott korlátolni. A képviselő testület.” Székelykereszturról vett értesülésünk szerint — széleskörben nagy el- keseredéssel beszélnek a tanítóképző elhelyezésé- nek ügyéről. A képviselőtestület egymásután két ízben tartott ülést. A fennebb említett távirat-

bizonyítékok sulya alatt beismerő vallomást tenne, de haza menvén, ügyvédje kitanítaná a további magatartásra és vallomását ideges zokogás kísé- retében visszavonná (amely érzékeny momentum alatt a szintén finom idegzetű századvégi bíró együtt sirna a bájos, feketébe öltözött vádlottal), ezt is természetesen találnák, mert beismerő vallomástételekor suggerrálva volt, valami hypnoti- kus hatás alatt állván, nem volt beszámítható állapotban és Susanna nemcsak szédeleghetne to- vább, hanem a végtárgyalás után nyomban a „Hymen” hírek között olvashatnók nevét, hogy egy jó állásu, diplomás emberrel eljegyzését azon- nal megtartotta.

Szóval: míg a büntető eljárás terén bor- z a s z t ó humánus álláspontra helyezkedtünk, ad- dig a társadalom általában jog- és erkölcsi érzet- tekintetében súlyodt.

Összehasonlítva a társadalmi viszonyokat, azt lehet mondani, hogy a nemesi kiváltságok ideje bizonyos tekintetben valósággal imponált: minden leplezgetés nélkül kimutatta részrehajlását s ezt törvénybe iktatta, habár ez a törvény ellen- kezett is az igazságos eszjoggal. Így az a kor- szak fel volt amaz elszomorító alakoskodás alól mentve, hogy rosszhiszeműségét, részrehajlását paragrafusokba való kapaszkodással, száználmas jogcsavarásokkal próbálja igazolni. Míg ma, bár a nemesi kiváltságokat hangzatos jelszavak kísé- rében papíron szépen eltöröltük, viselkedésünk minden téren nélkülözi az őszinteséget.

Csak hogy a régi időkben a Száva Susannák ritkábbak voltak s a kor szelleméből kifolyólag fel sem tűnt volna, ha a „törvény” utól nem éri őket. Mindazonáltal utólrerte.

ból kifolyólag a vármegye összes országgyűlési képviselőit táviratilag kérték fel a tanítóképző in- tézetnek Székelykereszturon való meghagyása ér- dekében leendő állásfoglalásra s elhatározták, hogy küldöttséget menesztenek Berzeviczy közoktatás- ügyi miniszterhez. Bedő Albert nyug. államtitkár és országgyűlési képviselő azonnal táviratilag vá- laszolt s ez alkalommal a következő megnyugtató kijelentést tette: „Képviselőtestületnek Székely- keresztur. A kívánt értelemben eljárók, Székely- keresztur megfosztását megakadályozni — mindig kötelességemnek tartom. Bedő s. k.”

— **A helybeli jótékony nőegylet** e hó 10-én a Budapest-szálló új szintermében tartandó jel- mezes fillérestélye iránt, melyen a hölgyek és urak közül sokan jelmezben vagy dominóban fognak megjelenni — igen nagy az érdeklődés. Tombo- lán kívül lesz női ének. Gyönyörű jelmezben éne- kel egy hölgy, ki eddig is kedvence volt a közön- ségnek. Lesz modern hangverseny, mit egy kiváló műkedvelő (férfi) fog egy ma ga el- játszani. E számra már most felhívjuk a közönség figyelmét. Belépti díj ez estére személyenkint 1 korona.

— **Az első unit. istentisztelet** — mint bennünket értesítenek — e hó 14-én fogják meg- tartani Arad városában

— **A népnevelési egyesület közgyűlése.** Az „Udvarhelymegyei Általános Népnevelési Egyesü- let” évi rendes közgyűlését e hó 7-én (ma, vasár- nap) d. e. 11 órakor az uri kaszinó helyiségében fogja megtartani. A tagoknak határozatképes szám- ban meg nem jelenése esetén, a gyűlést folyó évi február 14-én tartják meg, még pedig a megje- lentek számarányára való tekintet nélkül. Az egy- let tagjait e helyen is tisztelettel meghívják Szé- kelyudvarhely, 1904. febr. 3. Hlatky Miklós elnök, Nosz Gusztáv, titkár.

— **A polgári önképző** e hó 8-iki (hétfői) fillérestélyén Dr Kovácsy Albert ügyvéd felolvas, Dózsa Sarolta és Lőrincz László szavalnak, Nagy Rózsika cimbalom-szólót és Szabados József mo- nologot ad elő s végül Kónya Jancsi hegedül. Az estélyt Tamás Erzs, Péter Róza, Jakabovszki József és Burghard Gyula rendezik.

— **Polgármesterünk nyilatkozata.** A követ- kező sorokat vettük: „Székelyudvarhely, 1904. febr. 5. Tisztelt Szerkesztő ur! A „Székely-Udvar- hely” f. évi 10-ik számában a kereskedő társulat közgyűléséről közölt tudósítás beküldője a köz- gyűlésen tett nyilatkozatokat elferditve s illetve hiányosan közölte s épen azért kénytelen vagyok a tudósítás helyesbítése céljából kijelenteni, hogy a jelzett gyűlésen nem a szövetkezeti eszme el- len beszéltem, — s ilyen bolondot azt hiszem nem is tételez fel rólam senki — hanem beszél- tem csupán a fogyasztási szövet- kezetnek Székelyudvarhely vá- rosban való jogosulatlanságá- ról. A dolog érdemére vonatkozólag hirlapi vi-

Ezt a selyem-tolvaj pozsonyi kisasszony esete is fényesen igazolja, amely esetet épen ritkaságá- nál fogva az akkori népköltészet megmentette az „ad actá”-tól, mert ki ne tudná még ma is a nótát:

„A kisasszony Pozsonyban, krinolinban
Selymet lopott a boltban, krinolinban,
A kisasszonyt megfogták,
S a tömlőbe bédugták!
Recepice ej-haj, krinolinban!

Ne bántson engem az ur, krinolinban,
Mert az apám földesur, krinolinban!
Ha az apád földesur,
Selymet lopni ne tanulj!
Recepice ej-haj, krinolinban!

Én ennél a nótánál kifejezőbb költői termé- ket nem ismerek.

Van ebben egy darab korrajz, van jogérzet, egyenlőség-eszme, divattudósítás, pedagógia, min- den!

Akárki csinálta, jól csinálta!

Egy kis Verbőczyvel ér fel ennek a nótának a summája. És bizony, sok tekintetben megsze- gyelhetjük magunkat mi XX-ik századbeli embe- rek, ami felfogásunkkal, ez után a nóta után.

Még sokat mondhatnék a mi modern jog- és igazságérzetünkről, de most legyen elég ennyi.

Tanult jogászok, törvénytudósok orvosi assis- tentiával ítélő bírák lemosolyogják ezt az írka- firkát.

Jól teszik.

Nem is nekik irtam én ezt!

Ezt én olyan magamfajta vasárnapi jogá- szoknak irtam.

talkozásba elvből nem bocsátkozom, de az érde- klődőknek élő szóval szívesen megindokolom álláspontomat. Tisztelettel Szakáts Zoltán, polgármester.

— **Lázár József meghalt.** Szomorú hirt kell közölnünk. Lázár József, a székelyudvarhelyi községi elemi iskola igazgató-tanítója, helyettes anyakönyvezető, az udvarhelyvármegyei általános tanító-egylet alelnöke és a járáskör elnöke, vala- mint a helybeli Kaszinó könyvtárnoka — tegnap reggel 6 órakor meghalt a vármegyei közokrház- ban Váratlanul jött halálának híre és mélyen meghatotta közönségünket, mert az elhunyt egyike volt a város legismertebb népszerű alakjainak. Csendes munkásságával, jó modorával és sze- rényiségével birta a közönség rokonszenvét; mint hivatalnok pontos, szorgalmas volt s egyike ama ritka tanerőknek, akik kiváló érzékkel bírnak a gyermek lélek átértéséhez és vezérléséhez. Mint az udvarhelymegyei tanítók testületi mozgalmának egyik legtevékenyebb és leglelkesebb harcosa, irt hagy maga után ezen a téren is. Halálát so- kan fogják gyászolni, mert dacára annak, hogy még csak a férfikor delén halt meg, már egy egész generációt látott felnőni maga mellől, és sokan vannak, kik ma hivatalnokok, iparosok s rá gondolnak Lázár Józsefre, egykori kedvelt tanítójukra az elemi iskolában. Lázár József be- teges ember volt s szervezete a látszat dacára is nagyon gyenge. Január hóban meghűtötte magát s akkor a helyi közokrházba vitték be, ahol orvosi tüdőgyuladást konstatáltak. A betegség egyre súlyosbodott s 5-én este végleg leverte a gyenge férfit. Ezután már csak vergődés volt élete reggel 6 óráig, mikor a halál megváltotta szenvedé- seitől. Lázár J. 1860. évben született. Tanítói pályá- ján szinte két és fél évtizedig működött, mely idő legnagyobb része alatt, mint a ref kollegium ta- nitója volt alkalmazva. Temetése f. hó 8-án (hét- fői) d. u. 2 órakor lesz a helyi közokrházból s az ev. ref. szertartás szerint helyezik örök nyuga- lomra, a ref. temetőben. Halála hírére az elemi iskola épületére, a városházára és az uri Kaszi- nóra kitűzték a gyászlobogót.

— **Fillérestély.** A február 3-án tartott fil- lérestély igen szépen sikerült, bár a közönség ez alkalommal nem vett olyan nagy számmal részt, mint rendszeren. Akik azonban jelen voltak, nagyon kedélyesen mulattak és élvezhették azt a minden ízében sikerült programot, melyet a rendezők: Barabás Andrásné, Szabó Andrásné és Bod Emma összeállítottak. — Először Szabó András tanár tartott egy sikerült felolvasást a szerelemről, mely vidám hangulatban tartotta a közönséget. Ezt követte Roediger Melanie és Molnár Mariska zongorán előadott rap- szodiája. Brillians előadással valóságos taps vihart arattak s meg is érdemelték a közönség meleg elismerését, mert tényleg rég nem hallot- tunk olyan precíz előadást, a zenei interpretáció- nak ilyen mélységét, mint most ez előadáson. Vé- gül Hettyei Gabriella adott elő egy külön erre ez alkalomra irt magán jelenetet. Nem vagyunk felhatalmazva a szerző nevének közlé- sére s így csak annyit mondhatunk, hogy egy a szerző, mint az előadó legmelegebb dicséretet érdemelnek.

— **Szegények nyilvántartása.** A szegény-ügy rendezésének tanulmányozása közben tudtuk meg, hogy Székelyudvarhelyen a szegények nyilvántartását nem vezetik. Ez a körülmény okozza a koldusok szertelen elszaporodását is, aminek a köz- erkölcsökre gyakorolt káros befolyását nem is kell külön hangoztatnunk. Kassay Gyula városi kép- viselő eszméjét, hogy a koldusok jellel láttassa- nak el, keresztülvihetőnek tartjuk. Ezzel utját lehetne vágni a jogosulatlan koldulásnak és a koldusok korcsmázásának is. A képviselőtestület pedig bizonyára nem zárkoznék el a radikális segély elöl, még akkor sem, ha a rendezés elke- rülhelenné tenné a szegény-ház építésének im- már égető szükségességét is.

— **Vármegyénk gazdasági egyesülete** f. hó 4-én tartott rendkívüli vál. üléséből egy küldött- séget küld Tallián Béla m. kir. földművelésügyi miniszterhez. A küldöttség kéri fogja a magyar- erdélyi fajta szarvasmarhának a köztenyésztésben az eddigi mértékben való támogatását, a székely- kereszturi tenyészállatkiállítás nagyobb mérvű segé- lyezését. A küldöttségbe való részvételre felkér- tetek: Daniel Gábor, Ugron János, Bedő Albert, László Mihály, Heltai Ferenc országgyűlési képvi- selők, Sperker Ferenc, Ugron Zoltán, Orosz La- jos, Somogyi Albert birtokosok.

— **Trefás tündérestély.** A február 14-én tartandó trefás tündérestélyre nagyban folynak az előkészületek. A rendező bizottság már kinyomatta a meghívóul szolgáló falragaszokat. E helyen is felhívjuk rá a közönség figyelmét, mert a farsangnak kedvesebb mulatsága aligha lesz, mint ez. Jegyek előre is válthatók Gyertyánfy Gábor könyvkereskedésében. A kik a tombolára értéktárgyakat ígértek és azt még nem küldötték be, azokat felkéri a rendező bizottság, hogy sziveskedjenek a ref. leányiskolába beküldeni. Ételneműek, italok a mulatság napján reggel szintén odaküldendők. Vegyünk részt minél többen a febr. 14-iki trefás tündérestélyen, melynek jelszava: egyszerűség, jókedv és minél több jövedelem a jótékony célra. A rendező bizottság.

— **Halálozás.** Lőrincz Mózes az udvarhely járási főszolgabíróság díjnoka f. hó 3-án a helyi kórházban meghalt. Az elhunyt temetési költségeinek fedezése, valamint a nyomorban visszamaradt családtagok segélyezésére Dr Demeter Lőrinc főszolgabíró kezdeményezésére a vármegyei tisztviselők között gyűjtés indult meg, mely már is szép eredménnyel járt.

— **Elintéztett fegyelmi ügyek.** Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottságának fegyelmi választmánya f. évi jan. 30-án tartott ülésében elintézte a legsürgősebb függő fegyelmi ügyeket. A választmány gróf Lázár Ádám vm. főjegyző fegyelmi ügyében határozatot nem hozott, mert a vizsgálatot egyes kérdésekre nézve még kiegészítőnek találta s ezért a Belügyminisztertől az I. foku határozat meghozatalára újabb időhaladékot kért. Rozsondai István etédi tanítót eddig szerzett nyugdíj igényeinek elvesztésére, Brüll Adolf székelykereszturi j.-állatorvost büntetésből önköltségen leendő áthelyezésre ítélte. Végül pedig Viola Miklós sz.-kereszturi áll. elemi iskolai tanítót eddig szerzett nyugdíj igényeinek elvesztésére ítélte.

— **Hol született?** A közelebről elhunyt Derzsi József születési helye- és idejére vonatkozólag teljesen hiteles forrásból úgy értesülünk most utólagosan, hogy a megboldogult nem Hévízen és 1844-ben, hanem Homoródkarácsonfalván és 1842. május 25-én született.

— **Fancsalban** január 31-én az iskola termében, a gyermekek Boldogságos Szüz oltalmacimmal, fényesen sikerült szindarabot adtak elő. Erre, valamint az ezt követő társas vacsorára a közeli faluk lelkészei, tanítói és tanügybarátai közül többen megjelentek, akik nem győzték magasztalni Tallyán Imre tanító érdemét, ki a vállalásos irányu szindarabok betanításával nemcsak a szülők és tanítványai hálás szívében emelt magának emléket, hanem megmutatta azt is, hogyan kell a — régebb oly vigalmas, de most nagyon egyhangu — farsangi estéket élvezetessé tenni. Az önkéntes adományozás utján begyűlt összeget az ottani templom díszítésére fogják fordítani.

— **Kaszinó közgyűlése.** A székelyudvarhelyi uri Kaszinó e napokban tartotta meg szokásos évi közgyűlését kishalmgyi Hollak Arthur főispán elnöke alatt. A gyűlés tudomásul vette a betérjesztett titkári és pénztárnoki jelentéseket, mely után a választásokat ejtették meg. Elnök lett Hollak Arthur főispán, alelnök Sándor Mózes és dr Solymossy Lajos, A választmány 24 tagja megmaradt állásában, azzal a különbséggel, hogy az eltávozott Koncz Aurél, a lemondott Bodolla Gábor és a Kaszinóból kilépett gr. Lázár Ádám helyét Freyberger K. őrnagygyal, Horváth Károly kir. közjegyzővel és Leichtner Gyula mérnökkel töltötték be. Ezután a gyűlés tagjai az elnök elterése közben szétszórtak.

— **Ronitens közbirtokosságok.** A vármegye egyes közbirtokosságai részéről előfordult, hogy évi költségvetéseiket és zárszámadásaikat vonatkoztak a törvényhatósági közgyűlés elé terjeszteni, sőt ezt kifejezetten meg is tagadták. Most a vármegye alispánja értesítette az előjáróságokat, hogy a földmivelésügyi minisztertől leérkezett rendelet alapján a továbbra is vonakodó közbirtokosságok szervezetét fel fogja függeszteni.

— **Szokássá vált** már azon szereket, melyek bedörzsölésre alkalmazhatók, mindazon megbetegedések ellen ajánlatba hozni, melyek külsőleges kezeléssel gyógyíthatnak. Egyetlen betegség

ellen sem lesz sok oly mindenféle hirdette, mint a csuz- és köszvényes bántalmak ellen. Eppen ezért fontos, hogy kiki figyelmét a csodás hatása által már világhírűnek ismert Zoltán-fele kenőcsre irányítsa és ne kíséreljen meg baja gyógykezelésénél oly szereket alkalmazni, melyeket ezer más megbetegedéssel egyetemben csuz ellen is ajánlanak, mert mindenki által ismert tény, hogy a csuz- és köszvényes bántalom egyetlen biztos gyógyító szere a Zoltán-fele kenőcs, mely üvegenként két koronáért Zoltán Béla gyógyszerárában kapható Budapesten.

— **Tüzeset.** A szomszédos Felsőboldogaszonyfalván tegnap a déli órákban tűz ütött ki. Józsa Mózesnek a falu innenső felében és Csizsár Mózesnek a tulsó részén levő csüre, illetve szalmakazala égett le — majdnem egyidőben. Lapunk zártakor a tűz még javában égett s további részleteket csakis jövő számunkban közölhetünk.

— **Erkeden** e hó 4-én Zonda József törv. hat. m. kir. állatorvos és Gálffy Kálmán főszolgabíró jelenlétében ismét 7 drb takonykóros lovat irtottak ki. Ezzel már a kiirtott lovak száma meghaladja a 60-at. Valóban sajnálatos dolog, hogy e kitünő lötenyésztő községben a pusztító járvány így elhatalmasodott. Reméljük, hogy az újabb intézkedésekkel sikerült utját vágni a járvány terjedésének.

— **Nyilvános nyugtázás.** A székelyudvarhelyi ev. ref. egyház trefás estélyén tartandó tombolára adakoztak: Roediger Gyuláné 3, Lengyel Józsefné 4, Horváth Károlyné 4, Márk Testvérek 7, Csató és Kun 14, Székely Dénes 3, Holstein Samuné 3, Holstein Simonné 4, Szakács Károlyné 5, Drágomán 2, Lázár Róza 1, Hlatky Miklósné 6, Lányi Imrené 5, Kovács Dánielné 2, Licht Gyuláné 5, id. Solymosi Lajosné 2, dr Bodolla Gáborné 2, Ilyés Vilma 3, Solymosi Endréné 2, Manheim József 1, Solymosi János 46, Nusbaum Ignácné 4, Vajda Lajosné 4, Diószeghy Margit 4, Szabó Andrásné 3, Barabás Jenőné 4 darab tárgyat. Csanády Zaláné 4 K, Baczó Lászlóné, Botz Endréné, Ferenczi Ferencné, Weinberger Fanni, Vargha Ida, Mészáros Róza, Vajda Ferencné, Bod Emma, Kovács Dnesné, öz. Kisfaludi Mózesné, Tompa Arpádné, öz. Miklósi Károlyné, öz. Koréhné, Kelemen Irma 2—2 koronát. Öz. Kis Ferencné, Csép Ignácné, Kassai Gyuláné, Antal Péterné, Veres György, ifj. Vas Andrásné, öz. Vetési Józsefné, Veres Dénesné, Soós Józsefné, Vetési Imréné, öz. Topoj Györgyné 1—1 koronát. Bogácsi Imre 40 fillért. (Folyt. köv.) A rendező bizottság nevében Vajda Ferenc ref. pap, Madarász Veronika, leányisk. ig. tanítónő.

— **Virágkertész.** Öz. Boros Károlynénál Széll Imre kertész, jutányos árban virágot ad el s csokrot, bokrétát köt.

Országos jellegű bika- és üszökiállítás és vásár!

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület Székelykereszturott (vasut-állomás) f. évi február 29. és március 1-én, a Nagyméltóságú m. kir. Földmivelésügyi Miniszterium, az E. G. E. és az O. M. G. E. támogatásával országos jellegű bika- és üszökiállítást és vásárt rendez. E kiállításon az ország összes tenyésztői versenyezhetnek magyar-erdélyi fajta saját nevelésű 2 évet betöltött tenyészbikáikkal és 1—3 éves tenyész-üszöikkel. A kiosztandó jutalomdíjak összege 2 ezer korona. Ezen országos jellegű tenyészbika vásárt Udvarhely-, Nagyküküllő-, Marostorda stb. vármegyék, sőt a Királyhágón tul lakó elsőrendű tenyésztők is felkeresik bikáikkal, e szerint ugy egyesek, mint községeknek a legkiválóbb alkalmuk van arra, hogy ott tenyészbika szükségleteiket beszerezhessék.

Azon tenyésztőket, akiknek eladó magyar-erdélyi fajta tenyész-üszöik vannak, figyelmeztetjük arra, hogy e kiállításon a székelyföldi miniszteri kirendeltség székely kisgazdák részére tenyész-üszöket fog bevásárolni.

Az erdélyi-magyar fajta szarvasmarha munkabírása, járványos betegségekkel szemben való elmentálló képessége nagyobb, mint bármely más

fajtaé. E jeles tulajdonságai Gazdasági Egyesületünk kezdeményezésére megyénk területén lakó szaktenyésztőknek mintegy 3 évtized óta folytatott céltudatos tenyésztése mellett oly magas fokra emeltettek, aminél fogva az a világ legelsőrendű igás marhájának tekintendő, melyért a nyugati államok nagy gazdái évről-évre felkeresik vásárainkat, igás marha szükségleteiket kiegészítendő. Eppen azért felhívjuk a keleti államok s hazánk azon vármegyei községeinek figyelmét kiállításunkra, melyeknek ily marhára van szükségük, melyek jutányos árban akarnak elsőrangú magyar-erdélyi fajta tenyészállatokhoz jutni, hogy ebbeli szükségleteik kiegészítése végett vásárukat felkeresni saját érdekükben is el ne mulasszák.

A bejelentések Gálffy Kálmán székelykereszturi főszolgabírónál eszközleendő, ki mint a helyi rendezőbizottság elnöke, úgy a kiállításra jövő vendégek elszállításáról mint a felhajtott tenyészállatok elhelyezéséről és ellátásáról gondoskodik s aki minden tudakozódásra készséggel szolgál felvilágosítással.

Részletes program következik.

Törvénykezés.

Bűnügyi tárgyalások. A helybeli kir. járásbíróság büntető osztályánál közelebről megtartott tárgyalások alkalmával Miklós András fenyédi lakos lopás vétsége miatt 1 napi; Hajdó Jánosné szül. Gergely Juliánna ülkei lakos tulajdon elleni kihágásért 2 napi; Ilyés Imre fenyédi lakos lopás vétségeért 7 napi fogházra ítéltetett.

Közigazdaság.

Az Udvarhelyvármegyei Gazd. Egyesület elnökségétől.

64—904. szám.

Meghívó.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület választmánya folyó hó 9-én délután 3 órakor a vármegyei ház kistermében ülést tart, melyre a választmány tagjai tisztelettel meghívtnak.

Tárgysorozat:

1. Az 1904. évi költségvetési előirányzat.
2. Folyó ügyek.
3. Indítványok.

Székelyudvarhely, 1904. febr. 2-án.

Az elnökség.

Szám 70—904.

Felhívás.

Egyesületünk felhívja azon gazdákat, akik arankamentes vetőmagot akarnak beszerezni, hogy ebbeli szükségleteiket községi előjáráságaik útján folyó hó 27-ig egyesületünknel jelentsék be.

Az ár az elérhető legalacsonyabb napi ár, mely 3 hónap alatt a szállítás után fizetendő.

A kik az egyesületnek tartoznak, új hitelre nem számíthatnak addig, a míg tartozásukat be nem fizették.

Az egy községből jelentkezők egymásért egyetemleges kötelezettséget kell hogy vállaljanak s minthogy a bejelentés elfogadása a községi előjáróságokra felelősséget ró, természetes, hogy azok csak hitelképes egyének jelentkezését fogadják el.

Székelyudvarhely, 1904. febr. 5.

Hollak Arthur,
elnök.

Hlatky Miklós,
elnök.

Gazdasági előadások. Az „Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület” ma (vasárnap) a következő ingyenes előadásokat fogja megtartani vármegyénkben:

12. **Nagyalambfalva, február 7.:**
„Az okszerű gazdálkodásról” *Beke Albert.*
„A ragadós állatbetegségekről” *Zonda József.*

13. **Alsósímenfalva, február 7-én:**
„A kül- és belterjes gazdálkodásról” *Szász Ferenc.* „Tudni valók az okszerű állattenyésztés köréből” *Brüll Adolf.*

Szerkesztői üzenetek.

Érdeklődő. A pör tényleg meg volt indítva 2 K 90 f miatt. A született alperes megragadta az alkalmat, hogy egyszer felperesként is szerepelhessen a bíróság előtt. Zola a Dreyfuss-ügyben nem írta meg olyan lelkesedéssel a híres „Jaccus“-t, mint a skatba tett toll ezt a keresetet. A gyengébbek kedvéért szívesen „constatáljuk”, hogy közvetlen a csodító törvény után becikkelyezett 1881. évi XVIII. t.-c. a Németalfölddel 1880-ban a közönséges büntetések kölcsönös kiadatásáról szóló s így legkevésbé sem alkalmas holmi újság tiszteletpéldányoknak a tek. kir. járásbíró által leendő kiadatására.

B. A. Karácsonfalva. Ilyen dolgokat nem közölhetünk.

K. S. Ne féljen, a bőriparszövetkezet ügye nem alszik. Egyletük azért nem tárgyaljuk, mert újabb fordulat nincs, de mihelyt a közérdek kívánja, szóvá tesszük az üzelmeket.

Sz. L. M. Az Orsz. Tanítói Nyugdíjintézetbe való felvétele iránti kérvénye bélyegköteles. A kérvényre 1 koronás és a mellékletekre 30-30 filléres bélyeg kell. A kérvényhez csatolandó eredeti példányokban: tanítói oklevele, kinevezési okmánya, szolgálati bizonyítványa és keresztlevele.

Nyilt-tér*

szilárd és folyékony
Sarg-féle Szappan
Glycerin
és gyöngéddé teszi.
Mindenütt kapható.

Sarg-féle Glycerin szappan

ugy felnőtteknél, mint gyermekeknél a leggyöngébb korban a **legkitűnőbb tisztító szernek** bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr. Hebra tanár, Schauta, Frühwald, Breus Károly és Gusztáv, Schaudlbauer stb. által a legjobb eredménnyel használják.

* Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

A legjobb és legolcsóbb

közvetítő az

apróhirdetés!

Aki gyorsan és előnyösen házat, birtokot, üzletet, árut venni vagy eladni akar,
Aki bármiféle állást vagy foglalkozást keres,
Aki lakást, üzletet, birtokot stb. bérbe venni vagy adni kíván,
Aki társat, pénzkölcsönt stb. keres,
Aki szakácsnőt, o szobalányt, mindenest, gyermekleányt keres,
Aki férjhez menni, nősülni, vagy más ismeretséget, vagy levelezni akar,

biztosan és leggyorsabban eléri célját, ha igénybe veszi a

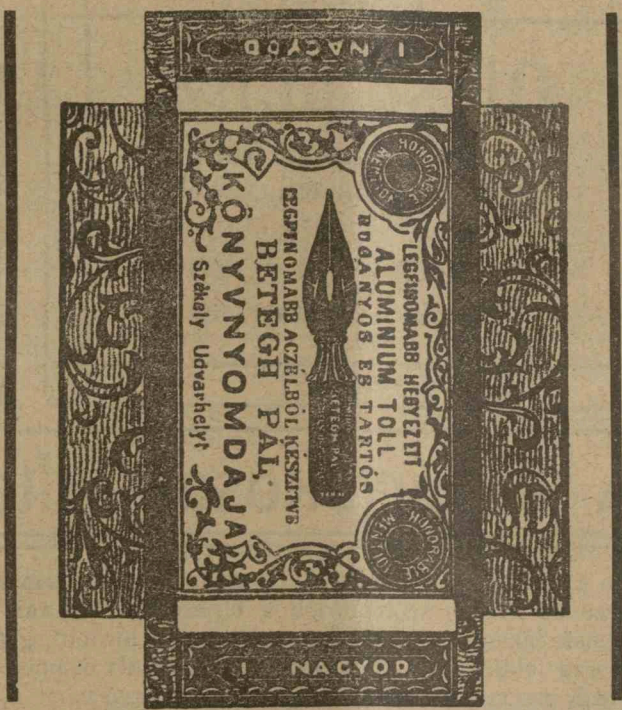
„Székely-Udvarhely”

Apró hirdetés

rovatát, ahol minden egyszerű nyomású szó csak négy fillér.

BOR Jó és olcsó asztali csemege és gyógyborok literenkint 28 krtól 1 frt 40 krig **Fernengel Gyula** bor nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

Kiadó vendéglő. Simó János-féle nagyforgalmu, széleskörből látogatott Kossuth-utcai vendéglő folyó évi április 24-től kiadó. Értekezhetni Walter Vilmos tulajdonossal a „Központi szálló”-ban.

203-904. tlv. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az udvarhelymegyei takarékpénztárnak; parajdi Fülöp Izsák ellen a 271 K tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a parajdi 725. sz. telekjegyzőkönyvben foglalt A + 814|1 és 812|2 hr. sz. 3 K, A + 1099|1 és 1.00 hr. sz. 27 K, A + 2523 hr. sz. 41 K, A + 2524, 2525 hr. sz. 11 K, A + 2263|2, 2264 hr. sz. 14 K, A + 3141|2 hr. sz. 8 K, A + 3153|2 hr. sz. 29 K, A + 3981|1, 3980|3, 3982|2 hr. sz. 84 K, A + 4157|1 hr. sz. 21 K, A + 4526 hr. sz. 6 K, A + 4679 hr. sz. 62 K, A + 5051 hr. sz. 11 K, A + 5257|2 hr. sz. 5 K, A + 5439|2 és 5440 hr. sz. 15 K, A + 4547|2 hr. sz. 21 K, A + 6155|1 hr. sz. 6 K, A + 6325|2 hr. sz. 2 K, a parajdi 1002. sz. telekjegyzőkönyvben A + 1690 hr. sz. 47 K, A + 3035 hr. sz. 15 K, A + 3333, 3334 hr. sz. 18 K ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1904. évi március hó 3-ik napjának délelőtt 9 órákor** Parajd községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben,

vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni

A kir. törvényszék, mint ttkönyvi hatóság. Székelyudvarhely, 1904. január 14.

MIHÁLY,
kir. tszéki egyes bíró.

441-903. sz.

Hirdetés.

A székelyudvarhelyi ev. ref. egyház kebli tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy a tulajdonát képező Petőfi-utcában lévő Rákóczy vendéglő; a ref. templom sarkán lévő Rájk-féle bolthelyiség; továbbá a bethlenfalvi határon és a tenető kertben lévő földjei 1904. évi ápr. 24-től kezdve, nyilvános árverésen ki fognak adni.

Az árverezők a kikiáltási ár 10 százalékát az árverés megkezdése előtt bánatpénzképpen kötelesek letenni. Feltételek megtudhatók az ev. ref. egyház lelkeszi hivatalában.

Az árverés **1904. évi február hó 14-én d. u. 2 órákor** tartatik meg az ev. ref. leányiskola helyiségében.

Kelt Székelyudvarhely, 1904. febr. 4.

Ev. ref. Egyháztanács.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Antracén írótenta

legjobb és állandóan friss minőségben gyári áron a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv-, papir-, író- és rajzszerkereskedésében) Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. szám alatt kapható! Ezen kitűnő tenta a tollból könnyen sötétkéken folyik, csakhamar megfeketedik és a tollat nem rontja. Rendes írás- és másoláshoz egyformán kiválóan használható! — Ismét-eladóknak rendkívüli kedvezmény. Színes tentákban nagy választék!

Közgyűlési meghívó.

Az udvarhelymegyei takarékpénztár részvénytársaság 1904. február hó 14-én délelőtt 9 órákor Székelyudvarhelyen, hivatalos helyiségében tartja

XXII-ik rendes közgyűlését.

T Á R G Y S O R O Z A T:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése a lefolyt üzletévről a mérleg megállapítása és a nyereség felosztására vonatkozó javaslata.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottságnak szabályszerű felmentése iránti határozat.
3. A tisztviselők lakbérének felemelése iránti indítvány és megállapítása azon időpontnak, melytől a gyakornokoknak az ötödéves korpótlékokhoz való igénye kezdődik.
4. Választás.

A közgyűlésre a t. részvénytulajdonosok azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt a gyűlés megnyitásáig lehetőleg a megelőző két napon az intézet pénztáránál letenni s magukat igazoló jeggyel ellátni szíveskedjenek.

Székelyudvarhely, 1904. január 13.

Az igazgatóság.

